

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/205/2018
Identifikačné číslo spisu:	7510207680
Dátum vydania rozhodnutia:	25.02.2021
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Bajánková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2021:7510207680.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne X. F., trvalým pobytom v V., A. XX, právne zastúpenej advokátkou JUDr. Evou Geleneky - Hencovskou, so sídlom v Košiciach, Bajzova 2, proti žalovaným 1/ N. F., trvalým pobytom v V., A. XX, 2/ X. Z., C.. F., trvalým pobytom v V., A. XX, 3/ Y. F., C.. W., trvalým pobytom v C., C. X, právne zastúpenej advokátkou JUDr. Beátou Vrabcovou, so sídlom v Košiciach, Trieda SNP 88, o neplatnosť darovacích zmlúv, vedenom na Okresnom súde Košice - okolie sp. zn. 11C/137/2010, o dovolaní žalovanej 3/ proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 30. novembra 2017 sp. zn. 3Co/410/2016, takto

rozhodol:

Rozsudok krajského súdu z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1.1. Žalobkyňa sa žalobou doručenou súdu prvej inštancie dňa 18. júna 2010 domáhala, aby súd určil, že právne úkony: - darovacia zmluva zo dňa 20. júna 2008, uzatvorená medzi pôvodne žalovaným, t. č. neb. N. F.I. a žalovanou 3/ Y. F., o prevode nehnuteľností v kat. úz. C., parcela č. XXX zastavané plochy a nádvoria o výmere 688 m² a parcela č. XXX záhrady o výmere 1671 m², ktoré sú zapísané na LV č. XXX a ktorej vklad Správou katastra Košice - okolie bol povolený dňa 18. júla 2008, - darovacia zmluva spísaná formou notárskej zápisnice pod číslom N56/2010, NZ5954/2010 dňa 23. februára 2010, uzatvorená medzi pôvodne žalovaným 1/ a žalovanou 3/ o prevode nehnuteľností v kat. úz. C. stavba so súpisným číslom XXX na pozemku s parcelným číslom XXX zastavené plochy a nádvoria, ktorej vklad bol povolený do katastra nehnuteľností pod č. V381/2010 dňa 12.3.2010, sú neplatné.

1.2. Žalobkyňa žalobu odôvodňovala tým, že s pôvodne žalovaným 1/ N. F., uzavrela manželstvo dňa XX. R. XXXX, ktoré v čase podania žaloby trvalo a nedošlo medzi nimi k žiadnej modifikácii bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej len „BSM“). Ku dňu uzatvorenia manželstva bol pôvodne žalovaný 1/ N. F. jedným z podielových spoluvlastníkov nehnuteľností, a to rodinného domu súpisné č. XXX s prísl. a súčasťami, ktoré sa nachádzajú na parcele č. XXX o výmere 688 m², parcela č. XXX záhrada o výmere 1671 m² v kat. úz. C. vo veľkosti spoluvlastníckeho podielu 2/20 k celku. Žalovaná 3/ bola taktiež podielovou spoluvlastníčkou v pomere 15/20 k celku. Na základe dohody o zrušení podielového spoluvlastníctva a vzájomnom vyporiadaní spísanej vo forme notárskej zápisnice N786/90, NZ798/90 zo dňa 26. októbra 1990 sa stal pôvodne žalovaný v 1/ rade N. F. výlučným

vlastníkom týchto nehnuteľností. Predmetná dohoda o vyporiadaní podielového spoluvlastníctva bola uzavretá počas trvania manželstva, a preto spoluvlastnícke podiely k nehnuteľnostiam, v súlade s dohodou o vyporiadaní podielového spoluvlastníctva sa stali súčasťou ich BSM. Žalovaný ale bez vedomia a bezodplatne previedol svoje vlastnícke právo vo vzťahu k nehnuteľnostiam, nachádzajúcim sa v kat. úz. C., v celom rozsahu na žalovanú 3/, pričom túto skutočnosť zistila žalobkyňa pred podaním žaloby z výpisu katastra nehnuteľností, keďže predmetné nehnuteľnosti sú v súčasnosti vedené na LV č. XXXX, ako aj to, že výlučným vlastníkom predmetných nehnuteľností sa stala žalovaná 3/. K prevodu vlastníckeho práva tak došlo na základe dvoch darovacích zmlúv, ktoré boli hore konkretizované bez jej vedomia a súhlasu. Preto sa domáhala určenia relatívnej neplatnosti predmetných právnych úkonov, nakoľko nejde o bežnú vec a žalovaný mal mať súhlas s nakladaním s predmetnými nehnuteľnosťami. Nebohý žalovaný 1/ N. F.É. s podanou žalobou súhlasil, ale počas konania dňa 25. decembra 2014 zomrel. Z dôvodov univerzálnej sukcesie do konania namiesto neho vstúpili jeho právni nástupcovia (dedičia poručiteľa), a to syn N. F. a dcéra X. Z., C. F., ktorí s podanou žalobou taktiež súhlasili. S podanou žalobou len nesúhlasila matka nebohého N. F. žalovaná 3/.

2. Okresný súd Košice - okolie (ďalej len „súd prvej inštancie“ event. „prvoinštančný súd“) prvým v poradí rozsudkom zo dňa 11. júna 2013, č. k. 11C/137/2010-197 určil, že právne úkony - darovacia zmluva zo dňa 20. júna 2008 uzatvorená medzi N. F. E. Y. F., C. W., na základe ktorej N. F. daroval Y. F., C. W. nehnuteľnosti: parcelu č. XXX zastavané plochy a nádvoria o výmere 688 m² a parcely č. XXX záhrady o výmere 1671 m², vedené na LV č. XXX Katastrálneho územia C., ktorej vklad bol povolený dňa 18. júla 2008, pod č. V2111/08 - 18. júla 2008 - 233/8, - darovacia zmluva zo dňa 23. februára 2010 uzatvorená medzi N. F. E. Y. F., C. W., na základe ktorej N. F. daroval Y. F., C. W. nehnuteľnosť: rodinný dom, súpisné č. XXX s príslušenstvom a súčasťami nachádzajúcimi sa na parcele č. XXX, vedená na LV č. XXX Katastrálneho územia C., ktorá je spísaná formou notárskej zápisnice N56/2010, NZ5954/2010, ktorej vklad bol povolený dňa 12. marca 2010 pod č. V381/10, sú v časti podielu 18/12 k celku relatívne neplatné; vo zvyšku žalobu zamietol a obom stranám sporu náhradu trov konania nepriznal.

3. Krajský súd v Košiciach uznesením č. k. 11Co/500/2014-261 zo dňa 21. mája 2015 zrušil uvedený rozsudok súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

4. Súd prvej inštancie druhým v poradí rozsudkom z 19.7.2016 č. k. 11C/137/2010-356 žalobe v plnom rozsahu vyhovel. Vec právne posúdil v zmysle ust. § 143, § 145 a § 40a Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“). Dospel k záveru, že predmetné nehnuteľnosti nadobudol na základe Dohody o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva z 26.10.1990 č. N786/90, NZ798/90 pôvodne žalovaný 1/ N. F. L. v podiele 18/20 k celku, a 2/10 nadobudol dedením (podľa zistenia odvolacieho súdu správne 2/20), pričom náhrada bola vyplatená zo spoločných prostriedkov patriacich do BSM žalobkyne a pôvodne žalovaného 1/, a preto sa tieto podiely bez ohľadu na znenie dohody stali predmetom BSM manželov (t. j. žalobkyne a pôvodne žalovaného 1/ N. F. L., t. č. nebohého - ďalej len „neb.“). Súd prvej inštancie vychádzal z notárskej zápisnice č. N786/90, NZ798/90 a zistil, že účastníkmi tejto dohody o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam boli Y. F., C. W. (žalovaná v 3. rade), ktorá bola vlastníčkou podielu 15/20 k celku, Y. Y., C. F., ktorá vlastnila podiel 1/20 k celku, T. F. vlastnil podiel 1/20 k celku, R. F. vlastnila podiel 1/20 k celku a N. F. L. vlastnil podiel 2/20 k celku. Všetci spoluvlastníci s obsahom zápisnice boli oboznámení a na znak súhlasu aj vlastnoručne túto zápisnicu podpísali. V bode 3 tejto dohody účastníci vyhlásili, že z titulu vzájomného vyporiadania N. F. L., pôvodne žalovaný v 1. rade vyplatil každému zo spoluvlastníkov 5.000,- Kčs. Preto súd prvej inštancie vychádzal z právneho názoru Najvyššieho súdu ČR sp. zn. Cpj 86/71, v ktorom je uvedené, že: „pre nadobudnutie vecí prostredníctvom prostriedkov, ktoré pochádzajú jednak z BSM manželov, jednak z osobného majetku niektorého z manželov, stavajú sa veci takto nadobudnuté predmetom BSM manželov, bez ohľadu na rozsah použitých prostriedkov z BSM manželov“.

4.1. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že nešlo o bežné veci a pôvodný žalovaný 1/ na tieto právne úkony potreboval súhlas manželky - žalobkyne. Keďže nebohý manžel žalobkyne súhlas na uzavretie predmetných darovacích zmlúv nemal, pričom nejde o bežné veci, súd prvej inštancie určil relatívnu neplatnosť právnych úkonov, ktorých žalobkyňa sa domáhala určenia neplatnosti, a to v celom rozsahu.

4.2. O náhrade trov konania rozhodol v zmysle § 257 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a

aj keď úspešná žalobkyňa by mala právo na náhradu trov konania proti neúspešným žalovaným, súd jej ich náhradu nepriznal, z dôvodu, že žalovanej 3/ bolo priznané uznesením č. k. 11C/137/2010-53 z 28. septembra 2011 oslobodenie od platenia súdnych poplatkov a žalovaní 1/ a 2/ sú jej deti, pričom žalovaná 3/ je jej blízka príbuzná. Preto si každá zo strán bude znášať trovy konania sama, čo žalobkyni nespôsobí ujmu, ktorá by ohrozila jej životnú úroveň.

5.1. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom zo dňa 30. novembra 2017 sp. zn. 3Co/410/2016 rozhodol tak, že potvrdil rozsudok, ktorým súd určil, že právne úkony - darovacia zmluva zo dňa 20. júna 2008 uzatvorená medzi N. F. E. Y. F., C.. W., na základe ktorej N. F. daroval Y. F., C.. W. nehnuteľnosti: parcelu č. XXX zastavané plochy a nádvoria o výmere 688 m² a parcely č. XXX záhrady o výmere 1671 m², vedené na LV č. XXX Katastrálneho územia C.e v podiele 1/1, ktorej vklad bol povolený dňa 18. júla 2008, pod č. V2111/08 - 18. júla 2008 - 233/8, - darovacia zmluva zo dňa 23. februára 2010 uzatvorená medzi N. F. E. Y. F., C.. W., na základe ktorej N. F. daroval Y. F., C.. W. nehnuteľnosť: rodinný dom, súpisné č. XXX s príslušenstvom a súčasťami nachádzajúcimi sa na parcele č. XXX, vedená na LV č. XXX Katastrálneho územia C. v celosti, ktorá je spísaná formou notárskej zápisnice N56/2010, NZ 5954/2010, ktorej vklad bol povolený dňa 12. marca 2010 pod č. V381/10, sú relatívne neplatné s tým, že v súčasnosti sú predmetné nehnuteľnosti vedené vo výpise z katastra nehnuteľností, Okres V, obec C., katastrálne územie C., výpis z listu vlastníctva č. XXXX ako parcela č. XXX vo výmere 688 m², zastavané plochy a nádvoria a ako parcela č. XXX vo výmere 1671, záhrady. (I. výrok) Nepriznal stranám sporu nárok na náhradu trov odvolacieho konania. (II. výrok) Zamietol návrh žalovanej 3/ na zrušenie neodkladného opatrenia nariadeného uznesením Okresného súdu Košice - okolie zo dňa 20. júla 2010, č. k. 11C/137/2010-19 (III. výrok).

5.2. Odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie vykonal dokazovanie v rozsahu dostatočnom pre úplné zistenie skutkového stavu, vykonanie ďalších dôkazov nebolo potrebné, vykonané dôkazy vyhodnotil podľa ust. § 191 a nasl. CSP, z týchto dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam a zo zisteného skutkového stavu vyvodil aj správny právny záver, pričom rozsudok aj náležite odôvodnil s tým, že svojím procesným postupom neodňal možnosť žalovanej 3/ konať pred súdom a neznemožnil jej realizáciu procesných práv priznaných jej v civilnom procese za účelom ochrany jej práv a právom chránených záujmov, pričom vo veci boli aj splnené procesné podmienky, za ktorých mohol súd prvej inštancie konať, preto je odvolacia námietka v zmysle § 365 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP vo veci nedôvodná. Žalovaná 3/ mala vedomosť o právnom nástupníctve po neb. N. F. L.. [(viď uznesenie Okresného súdu Košice - okolie č. k. 11C/137/2010-236 z 12. marca 2014) pozn. odvolacieho súdu] s tým, že napadnutý rozsudok spĺňa predpoklady v zmysle § 220 ods. 2 CSP.

5.3. Odvolacia námietka týkajúca sa dôsledného nevyhodnotenia všetkých vykonaných dôkazov, taktiež nie je dôvodná, nakoľko sa súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozsudku s jednotlivými vykonanými dôkazmi vysporiadal, pričom dospel k správneému záveru, že predmetné nehnuteľnosti nadobudol neb. N. F. L.. na základe dohody o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva v podiele 18/20 k celku a v podiele 2/20 k celku dedením, pričom k uzavretiu napádaných darovacích zmlúv došlo v čase trvania manželstva a predmetné darovacie zmluvy sa týkali nehnuteľnosti, ktoré nemohol žalovaný nadobudnúť do výlučného vlastníctva ale len do BSM (§ 143 OZ), keďže po vyhodnotení vykonaného dokazovania súd prvej inštancie dospel k správneému záveru, že pre nadobudnutie podielu 18/20 z predmetných nehnuteľností boli použité finančné prostriedky z BSM žalobkyne a jej nebohého manžela s tým, že ide o nedeliteľný právny úkon tvoriaci predmet konania.

5.4. K podanej námietke týkajúcej sa určenia neplatnosti darovacích zmlúv v ich celom rozsahu odvolací súd poukázal na ust. § 41 OZ, a to že ide o nedeliteľný právny úkon, v dôsledku čoho je potrebné vysloviť neplatnosť celých darovacích zmlúv, t. j. aj podielu 2/20 na predmetných nehnuteľnostiach, ktoré nadobudol nebohý titulom dedenia. Aj keď je pravdou, že 2/20 z predmetných nehnuteľností nadobudol nebohý N. F. L.. manžel žalobkyne, titulom dedenia a 18/20 titulom uzavretej dohody o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva k predmetným nehnuteľnostiam do svojho výlučného vlastníctva, keďže k dohode došlo v čase trvania manželstva neb. N. F. L.. a jeho manželky, t. j. žalobkyne, v zmysle notárskej zápisnice č. N786/90 a Nz798/90 z 26. októbra 1990 (neb. N. F. L.. a žalobkyňa uzavreli manželstvo dňa 18. júla 1981 a N. F. zomrel dňa 25. decembra 2014), v konaní bolo preukázané, že z titulu vzájomného vyporiadania bola zo spoločných prostriedkov, čo potvrdil aj neb. N. F. vo svojej výpovedi, ustupujúcej dedičke R.. F. vyplatená suma 75,- Sk, keďže ostatní dedičia náhradu

nežiadali, čo bolo v čase BSM, dávajúc do pozornosti v tomto smere aj výpoveď svedka N. Y. v znení, „že jeho matka od žalobkyne a N. F. L.. prevzala sumu 5.000,- Kčs ako náhradu za podiel, ktorý nadobudol N. F. L.. v nehnuteľnostiach, čo potvrdil aj neb. N. F. vo svojej výpovedi, pričom tieto dôkazy žalovanou 3/ spochybnené neboli, so zreteľom aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. Cpj/86/71, v zmysle ktorého pre nadobudnutie veci do BSM manželom postačuje, že len časť použitých prostriedkov, ktoré pochádzajú jednak z BSM manželov, jednak z osobného majetku niektorého z manželov, bola z prostriedkov BSM použitá na nadobudnutie. Preto sú v tomto smere, aj odvolacie námietky žalovanej 3/ o jej vyporiadaní ustupujúcich podielových spoluvlastníkov v prospech neb. N. F. L.. právne nedôvodné a vo veci irelevantné, uzavrel odvolací súd.

5.5. Zároveň odvolací súd vyslovil, že nedôvodná je ďalšia odvolacia námietka žalovanej 3/ týkajúca sa konkrétneho nevyhodnotenia ňou predloženého dôkazu, keďže v zmysle uznesenia Ústavného súdu SR z 03. júla 2003 sp. zn. IV. ÚS 115/03 nemusí všeobecný súd dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu, uvádzaných stranami konania. Preto odôvodnenie súdu prvej inštancie, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje pre záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka (strany sporu) na spravodlivé súdne konanie a v tejto súvislosti odvolací súd poukázal aj na uznesenie Ústavného súdu SR zo 16. marca 2005 sp. zn. II. ÚS 78/05, podľa ktorého súčasťou zákonného práva na súdnu ochranu v občianskom súdnom konaní podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR je právo na odôvodnenie, ktorého štruktúra bola do 01. júla 2016 rámcovo upravená v § 157 ods. 2 O. s. p. od 01. júla 2016 v zmysle § 220 ods. 2 CSP, z jej uplatňovaním aj v odvolacom konaní v zmysle § 393 CSP, keďže odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní, nemá odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní, sú sporné, alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré sa v odvolacom konaní preskúmava. Preto závery súdu prvej inštancie v napadnutom rozsudku nie sú v danej veci zjavne nedôvodné, nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a odôvodnenie napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie ako celok spĺňa parametre zákonného ust. § 220 ods. 2 CSP účinného v čase vyhotovenia napadnutého rozsudku.

5.6. Odvolací súd, čo sa týka odvolacích námietok, z hľadiska ich podstatného významu teda apeloval na to, že z výsledkov vykonaného dokazovania bolo jednoznačne preukázané, že dohodou o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva boli predmetné nehnuteľnosti v podiele 18/20 k celku nadobudnuté nie do výlučného vlastníctva neb. N. F. L.. ale do BSM neb. N. F. L.. a žalobkyne, nakoľko na ich nadobudnutie boli aj keď len sčasti použité finančné prostriedky patriace do BSM, čo z výsledkov vykonaného dokazovania jednoznačne vyplynulo a čo potvrdil aj neb. N. F. L., a to bez ohľadu na to, že 2/20 nadobudol titulom dedenia, so zreteľom na nedeliteľný predmet konania, ktorým je určenie neplatnosti darovacích zmlúv v celom rozsahu, keďže určenie ich neplatnosti len v časti neprichádza v danej veci do úvahy

5.7. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti odvolací súd dospel k záveru, že odvolacie námietky žalovanej 3/ sú vo veci nedôvodné a právne irelevantné, nenapĺňajúce naplnenie uplatnených odvolacích námietok. Preto odvolací súd potvrdil napadnutý rozsudok v zmysle § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny, a to v spojení aj s výrokom o trovách konania, ktorý je taktiež vecne správny.

5.8. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol v zmysle § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 s odkazom na § 257 CSP. Aj keď žalobkyňa bola v odvolacom konaní plne úspešná a patrilo by jej nárok na náhradu trov odvolacieho konania, vychádzajúc z dôvodov hodných osobitného zreteľa, t. j. blízkeho príbuzenského vzťahu neúspešných žalovaných v 1. a 2. rade, ako aj zo skutočnosti, že žalovaná v 3. rade bola uznesením súdu prvej inštancie v celom rozsahu oslobodená od súdnych poplatkov, vychádzajúc z jej finančných pomerov, odvolací súd plne úspešnej žalobkyni nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania proti neúspešným žalovaným (§ 257 CSP).

6.1. Proti výroku I. rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná 3/ (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, v ktorom žiadala, aby dovolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu a súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

6.2. Namietala, že odvolací súd v spojení so súdom prvej inštancie jej nesprávnym procesným postupom

znemožnil uplatnenie jej patriacich procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Poukázala na právny názor vyjadrený v rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/179/2011, v ktorej jednoznačne NS SR ustálil deliteľnosť právneho úkonu v prípade neplatnosti darovania nehnuteľností. Odvolací súd teda podľa názoru dovolateľky postupoval v rozpore s ustálenou judikatúrou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Mala za to, že v konaní nebolo žiadnym priamym dôkazom preukázané vyplatenie podielu v prospech žalovanej 3/. N. F. L.. žalovanej 3/ sumu uvedenú v Dohode nevyplatil, pričom žalobkyňa nepreukázala úhradu podielu žalovanej 3/, ktorá od N. F. L.. vyplatenie jej podielu na nehnuteľnostiach vo veľkosti 15/20 k celku, nakoľko mu tieto darovala. Podľa názoru dovolateľky odvolací súd postupoval nezákonne, keď z Darovacích zmlúv neoddelil zdedený podiel N. F. L.. na nehnuteľnostiach vo veľkosti 2/20 k celku a žalovanou 3/ darovaný N. F. L.. podiel vo veľkosti 15/20 k celku, a teda nerešpektoval kogentné ustanovenie § 143 OZ, podľa ktorého sú uvedené podiely z BSM vylúčené, ale postupoval podľa ustanovenia § 41 OZ. Vzhľadom na vyššie uvedené mala za to, že rozhodnutím odvolacieho súdu bolo porušené jej ústavné právo vlastníť majetok, ktorý nadobudla na základe Darovacích zmlúv a ktoré jej zaručuje čl. 20 zákona č. 460/1992 Zb. Ústava SR. Keďže v konaní nebolo žiadnym priamym dôkazom preukázaná výplata podielov zo strany žalobkyne ani zo strany N. F. L.. v prospech podielových spoluvlastníkov, aplikácia rozhodnutia NS SR sp. zn. Cpj 86/71 na uvedenú právnu vetu nedopadá a odvolací súd mal vylúčiť podiel nadobudnutý na základe Dohody N. F. L.. Odvolací súd sa vo svojom rozhodnutí taktiež s namietaným nepreukázaním úhrady finančných prostriedkov z prostriedkov patriacich do BSM v prospech R.. F.. Súd prvej inštancie sa vo svojom, v poradí druhom, rozsudku nevysporiadal s právnym názorom odvolacieho súdu uvedenom v uznesení, neustálil ako mohla žalobkyňa vyplatiť podiely ostatným podielovým spoluvlastníkom, keď jej výpoveď spochybňuje skutočnosť uvádzané v Dohode a neustálil záver, či išlo skutočne o Dohodu alebo o simulovaný právny úkon, čím postupoval v rozpore s ustanovením § 391 CSP účinným v čase jeho vyhlásenia. Odvolací súd sa vo svojom odôvodnení vôbec nezaoberal otázkou, či sa skutočne jedná o Dohodu alebo simulovaný právny úkon. Ďalej poukázala na to, že súd prvej inštancie vo svojom, v poradí druhom, rozhodnutí nerešpektoval právny názor odvolacieho súdu a toto pochybenie nebolo odstránené ani v rozhodnutí odvolacieho súdu. Namietala, že Uznesenie Krajského súdu v Košiciach zo dňa 12. marca 2014 č. k. 11Co/137/2010-236, z ktorého mala mať vedomosť o právnom nástupníctve po nebohom N., jej nebolo doručené, čím jej bolo odňaté právo vyjadriť sa k predmetnému uzneseniu a uplatňovať procesné práva, ktoré sú jej priznané za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jej práv a oprávneným záujmom v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v znení jeho protokolov zákona č. 209/1992 Zb. a čl. 46 ods. 1 Ústavy SR. Mala za to, že rozhodnutie súdu je arbitrárne, skutkový stav nedostatočne zistený, tiež bolo nesprávne vykonané dokazovanie.

7. Žalobkyňa vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že žalovaná 3/ nepreukázala opodstatnenosť argumentácie uvedenej v dovolaní, neosvedčila dôvod zakladajúci prípustnosť dovolania, a preto navrhovala, aby dovolací súd dovolanie odmietol ako neprípustné.

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatuje, že dovolanie bolo podané včas, oprávnenou osobou, zastúpenou advokátom, splňa formálne i obsahové znaky predpísané zákonom (§ 419 a nasl. C. s. p.) a vychádza z prípustného dovolacieho dôvodu podľa ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p..

9. Podľa ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p. dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj ochrana, ktorá sa strane sporu poskytuje v dovolacom konaní, t. j. v konaní, v ktorom sa na základe mimoriadneho opravného prostriedku domáha ochrany pred dovolacím súdom z dôvodov, ktoré výslovne upravuje procesné právo. Jedným z takýchto dôvodov, ktoré upravujú prípustnosť dovolania, je aj porušenie práva na spravodlivý proces nesprávnym procesným postupom odvolacieho súdu podľa § 420 písm. f/ C. s. p.. Ak účastník konania splní predpoklady vyžadované zákonom pre poskytnutie ochrany v mimoriadnom opravnom konaní,

všeobecný súd mu túto ochranu musí poskytnúť v rozsahu, v akom sa preukáže existencia dôvodu na poskytnutie súdnej ochrany v takom konaní.

11. Najvyšší súd vychádza z predpokladu, že súdy musia nielen rešpektovať právo, ale jeho výklad a aplikácia musí smerovať k spravodlivému výsledku. Spravodlivosť musí byť vždy prítomná v procese, ktorým sudca interpretuje a aplikuje právo ako hodnotový činiteľ. Pre hľadanie práva je vždy nevyhnutné vychádzať z individuálnych okolností každého jednotlivého prípadu, ktoré sú založené na skutkových zisteniach. Mnohé prípady a ich špecifické okolnosti môžu byť komplikované a netypické, čo však nezbavuje súdy z povinnosti urobiť všetko pre spravodlivé riešenie sporu.

12. Prax najvyššieho súdu je konštantná v závere, že za znemožnenie strane uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že dochádza k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f/ CSP, treba považovať aj taký postup, keď súdom prijaté závery nemajú svoj racionálny základ v interpretácii príslušných ustanovení právnych predpisov, a teda sú svojvoľné a neudržateľné a keď rozhodnutie súdu neobsahuje žiadne dôvody alebo ak v ňom absentuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie vo veci, prípadne, ak argumentácia obsiahnutá v odôvodnení rozhodnutia je natoľko vnútorne rozporná, že rozhodnutie ako celok je nepresvedčivé.

13. V ustanovení § 143 OZ sú v závislosti od povahy nadobúdacieho úkonu určené veci, ktoré sú vyňaté z bezpodielového spoluvlastníctva napriek tomu, že boli nadobudnuté za trvania manželstva. Sú nimi veci získané darom, dedením a vydaním v rámci predpisov o reštitúcii majetku len jednému z manželov. Ak jeden z manželov nadobudol do svojho vlastníctva majetok s povinnosťou vyplatiť dedičské podiely iných dedičov a tieto podiely boli za trvania manželstva zaplatené zo spoločných prostriedkov oboch manželov, predstavujú takto vyplatené podiely náklady vynaložené zo spoločného majetku na majetok jedného z manželov.

14. V danej veci N. F. L.. nadobudol podiel 1/20 k celku k nehnuteľnostiam parcela č. XXX zastavané plochy a nádvoria o výmere 688 m² a parcela č. XXX záhrady o výmere 1671 m², rodinný dom súpisné č. XXX na parcele č. XXX, a to dedením po poručiťovi R. F., nar. XX.XX.XXXX, zomrelom X.X.XXXX na základe rozhodnutia Štátneho notárstva Košice-vidiek, D71/90-25, zo dňa 10.1.1990. N. F. L.. zdedil tento podiel v celosti s povinnosťou vyplatiť ustupujúcej dedičke R.. F. sumu 768 Kčs a ostatní dedičia náhradu nežiadali. Zhodné nehnuteľnosti v podiele 1/20 k celku boli prejednané aj v konaní po neb. N. F., nar. XX.XX.XXXX, v ktorom konaní tieto nadobudol N. F., syn poručiťu na základe rozhodnutia Štátneho notárstva Košice-vidiek, D1167/89. zo dňa 10.1.1990, bez povinnosti výplaty ustupujúcim dedičom ich zákonné dedičské podiely. (č. l. 88, 89 spisu).

15. V súdnej veci to znamená, že minimálne podiel v rozsahu 2/20-tín dotknutých nehnuteľností netvoril bezpodielové spoluvlastníctvo neb. N. F. so žalobkyňou. Dovolací súd uzatvára, že rozsudkom krajského súdu došlo k nesprávnej interpretácii kogentnej normy (§ 143 Občianskeho zákonníka), ktorým bolo porušené právo žalovanej 3/ na súdnu ochranu a spravodlivý proces v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru a zároveň tak bol naplnený dovolací dôvod podľa § 420 písm. f/ C. s. p..

16. Dovolací súd následne pristúpil k posúdeniu dôvodnosti dovolacieho dôvodu, spočívajúceho v arbitrárnosti rozsudku odvolacieho súdu. Dovolateľka namieta preukázanie výplaty spoluvlastníckych podielov zo strany žalobkyne, resp. neb. N. F.E. v prospech podielových spoluvlastníkov na základe dohody o vyporiadaní podielového spoluvlastníctva a rozporuje záver o nedeliteľnosti darovacej zmluvy, keď tvrdí, že v prípade darovania nehnuteľností je možné časť právneho úkonu oddeliť.

17. Rozhodnutie odvolacieho súdu je považované za preskúmateľné, ak obsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie vo veci.

17.1. V danom prípade vo vzťahu k výplate spoluvlastníckych podielov zo strany žalobkyne, resp. neb. N. F. v prospech podielových spoluvlastníkov na základe dohody o vyporiadaní podielového spoluvlastníctva dovolací súd len skonštatoval, že „v odôvodnení napadnutého rozsudku sa s jednotlivými vykonanými dôkazmi vysporiadal, pričom dospel k správne mu záveru, že predmetné

nehnutelnosti nadobudol neb. N. F. L.. na základe dohody o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva v podiele 18/20 k celku a v podiele 2/20 k celku dedením, pričom k uzavretiu napádaných darovacích zmlúv došlo v čase trvania manželstva a predmetné darovacie zmluvy sa týkali nehnuteľnosti, ktoré nemohol žalovaný nadobudnúť do výlučného vlastníctva, ale len do BSM (§ 143 OZ), keďže po vyhodnotení vykonaného dokazovania súd dospel k správneému záveru, že pre nadobudnutie podielu 18/20 z predmetných nehnuteľnosti boli použité finančné prostriedky z BSM žalobkyně a nebohého jej manžela s tým, že ide o nedeliteľný právny úkon tvoriaci predmet konania.“ (bod 42. rozsudku). Napriek tomu, že výslovne neuviedol, z ktorých časti rozhodnutia súdu prvej inštancie vychádzal, dovolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie v bodoch 9.-15. svojho rozhodnutia vyhodnotil relevantné dôkazy a jeho závery sú logické a bez rozporov. Dovolateľka namieta, že nebolo prihliadnuté k dôkazu - prehlásenie z 1.10.1955. Aj táto námietka nie je dôvodná, pretože súdy sa s ňou v základnom konaní vysporiadali (bod 9. rozsudku súdu prvej inštancie) keď uzavreli, že išlo o vyplácanie podielov v súvislosti s nadobudnutím spoluvlastníckeho podielu 15/20-tin dotknutých nehnuteľností v prospech žalovanej 3/.

17.2. Odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu vo vzťahu k nedeliteľnosti darovacej zmluvy z hľadiska možnosti čiastočnej neplatnosti právneho úkonu neobsahuje žiadne odôvodnenie. Znenie bodu 46. „so zreteľom na nedeliteľný predmet konania, ktorým je určenie neplatnosti darovacích zmlúv v celom rozsahu, keďže určenie ich neplatnosti len v časti neprichádza v danej veci do úvahy (viď rozhodnutia NS ČR 21Cdo/20/2013, 21Cdo/5318/2007)“ nedáva žiadnu informáciu, z ktorej by sa dal vyvodit' myšlienkový pochod, ktorým sa súd zaoberal, ako posúdil jednotlivé právne podmienky uvedené v ustanovení § 41 OZ. Okrem toho odkaz na rozhodnutia najvyššieho súdu ČR uvedenú problematiku neriešia.

17.2.1. Ak je neplatnosťou zasiahnutá len časť právneho úkonu občiansky zákonník vychádza zo zásady, že ostatná časť právneho úkonu nie je touto neplatnosťou dotknutá. Podmienkou je, že po oddelení neplatnej časti musí zvyšok právneho úkonu sám osebe právne obstáť. V otázke oddeliteľnosti judikatúra vyslovila (Rc 44/1998), že pri posúdení sa uplatnia interpretačné zásady vyplývajúce z ustanovenia § 35 ods. 2 OZ.

18. Dovolací súd uzatvára, že rozhodnutie odvolacieho súdu neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie vo veci vo vzťahu k deliteľnosti darovacej zmluvy z hľadiska právnych podmienok § 41 OZ, a preto bolo porušené právo žalovanej 3/ na súdnu ochranu a spravodlivý proces v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru a zároveň tak bol naplnený dovolací dôvod podľa § 420 písm. f/ C. s. p..

19. Z uvedených dôvodov bol rozsudok krajského súdu zrušený a vec sa mu vrátila na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 449 ods. 1 C. s. p.), v ktorom rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP). Prioritne však zistí právnych nástupcov po žalobkyni a žalovanej 3/, ktoré v priebehu dovolacieho konania zomreli.

20. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.